

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/19/1104

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspeksiooni peainspektor Elve Adamson
Otsuse tegemise aeg ja koht	24.04.2019 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	14.03.2019 (registreeritud inspeksioonis 15.03.2019)
Teabevaldaja	AS Toila V.V. aadress: Pikk 13a, 41702 Toila e-posti aadress: xxxxx.xxxxxxx@toila.ee
Vaide esitaja	Eraisik e-posti aadress: xxxxx.xxxx@gmail.com

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) jätta vaie rahuldamata, kuna küsitud leping ei puudata AS Toila V.V. avalike ülesannete täitmist ega eelarveliste vahendite kasutamist;**
- 2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspeksioon jätab vaide rahuldamata, saab vaide esitaja 30 päeva jooksul esitada halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse teabevaldaja vastu Tallinna Halduskohtusse.

FAKTILISED ASJAOLUD:

- Vaide kohaselt esitas vaide esitaja 06.03.2019 AS-le Toila V.V. teabenõude, milles palus väljastada AS Toila V.V. ja SW Energia OÜ vahel sõlmitud lepingud (koopiad), mille alusel osutatakse kütteenust Kohtla-Nõmme Koolile, Kohtla-Nõmme rahvamajale ja Kohtla-Nõmme lastekodule.
- 07.03.2019 keeldus AS Toila V.V. teabenõude täitmisest põhjendusega, et AS Toila V.V. näol on tegemist äriühinguga ning seetõttu aktsiaseltsi sõlmitud lepingud ei kuulu avaldamisele kolmandatele isikutele. Kõnealune leping on kahe ettevõtte vaheline ning lepingu sisu on konfidentsiaalne.
- Vaide esitaja leidis, et keeldumine ei ole õiguspärane ning esitas 14.03.2019 Andmekaitse Inspeksioonile AS Toila V.V. tegevuse peale teabenõudele vastamisel vaide.

4. 19.03.2019 tegi inspeksioon AS-le Toila V.V. järelepärimise, mille äriühing vastas 29.03.2019.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Esitasin AS Toila V.V. 06.03.2019 teabenõude, milles palusin saata Toila V.V. AS ja SW Energia OÜ vahel sõlmitud lepingud (koopiad) mille alusel osutatakse kütteenust Kohtla-Nõmme Kool'le, Kohtla-Nõmme rahvamaja'le ja Kohtla-Nõmme lastekodu'le.

Koopiad palusin saata e-mailile xxxxx.xxxx@gmail.com

AS Toila V.V. keeldus (e-kiri 07.03.2019) teabenõude täitmisest, põhjendades sellega, et: "AS Toila V.V. näol on tegemist äriühinguga ning seetõttu aktsiaseltsi sõlmitud lepingud ei kuulu avaldamisele kolmandatele isikutele. Kõnealune leping on kahe ettevõtte vaheline ning lepingu sisu on konfidentsiaalne."

AS Toila V.V. puhul on tegemist Toila valla poolt loodud aktsiaseltsiga.

Teabenõude aluseks olevad objektid on Toila valla asutused ja nende kütmine rahastatakse valla eelarvest.

Minu poolt saadetud teabenõue ja AS Toila V.V. vastus on lisan.

Leian, et teabenõudele vastamata jätmisega kahjustatakse teabenõude esitaja (minu) avaliku teabe seaduses toodud teabe avalikkuse ja igaihe juurdepääsu võimaluse õigust.

Teabevaldaja keeldub õigusvastaselt teabe väljastamisest.

Minu hinnangul on AS Toila V.V. teabevaldaja AvTS § 5 lg 3 p 2 alusel ja tal puuduvad teabenõude täitmisest keeldumise alused teabe osas, mis puudutavad kohaliku omavalitsuse eelarvest avalike ülesannete täitmist.

Palun tuvastada, kas teabevaldaja on ebaseaduslikult keeldunud teabenõude täitmisest ja kui see leiab kinnitust, siis palun kohustada (teha ettekirjutus) teabevaldajat väljastama küsitud teavet.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Andmekaitse Inspeksioon esitas 19.03.2019 kirjaga nr 2.1-3/19/1104 järelepärimise, milles palus hiljemalt 29.03.2019 vastata esitatud küsimustele ning vajadusel esitada oma arvamus ja vastuväited. Käesolevaga vastame Teie järelepärimisele.

1. Vastused küsimustele

1. AS Toila V.V on määratud Toila valla vee-ettevõtjaks Toila ja Voka alevikus ning Pühajõe külas. Osutame ühisveevärgi ja kanalisatsiooni ning reovee puhastamise avalikku teenust eelnimetatud asukohas.

2. Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni avaliku teenuse osutamise kohustus eelnimetatud piirkondades on üle antud haldusaktiga. Toila Vallavolikogu 26.09.2018 otsus nr 48 „Vee-ettevõtja ja tema tegevuspiirkonna määramine“.

3. Kohtla-Nõmme Koolile, Kohtla-Nõmme Rahvamajale ja Kohtla-Nõmme lastekodule osutab soojusenergia tootmise ehk kütteenust AS Toila V.V.

4. Eelnimetatud asutuste soojusenergia tootmise ehk kütteenuse eest maksab AS-le Toila V.V. Toila Vallavalitsus.

5. Toila vald ega muu omavalitsus ei ole eraldanud AS-le Toila V.V rahalisi vahendeid soojusenergia tootmiseks.

6. AS Toila V.V ja SW Energia OÜ vahel on sõlmitud leping põlevkivikütteõli ostmiseks ja katelde hooldustöödeks. Eelnimetatud leping ei ole kütteenuse osutamise leping, vaid selleks vajaliku tooraine ostmise leping. Edastame Teile AS Toila V.V ja SW Energia OÜ vahel sõlmitud lepingu.

2. Arvamus teabenõude kohta

Eraisik saatis 6.03.2019 AS-le Toila V.V järgmise sisuga e-kirja „Tere, palun saata Toila V.V. AS ja SW Energia OÜ vahel sõlmitud lepingud (koopiad) mille alusel osutatakse kütteenust Kohtla-Nõmme Kool'le, Kohtla-Nõmme rahvamaja'le ja Kohtla-Nõmme lastekodu'le. Koopiad palun saata e-mailile xxxxxx.xxxx@gmail.com“

Kirja sisust ei ilmnenu, miks soovib isik saada kahe äriühingu vahel sõlmitud lepingut ning miks seda küsitakse teabenõudena. Kirjast tulenevalt vastas AS Toila V.V, et leping on kahe ettevõtte vaheline konfidentsiaalne leping ning ei kuulu avaldamisele kolmandatele isikutele.

AvTS § 23 lg 2 p. 2 alusel võib teabenõude täitmisest keelduda, kui füüsiliselt isikult ja eraõiguslikult juriidiliselt isikult taotletav teave ei käsitle avalike ülesannete täitmist. Oleme seisukohalt, et AS Toila V.V ja SW Energia OÜ vaheline leping ei kuulu avaldamisele avaliku teabe seaduse alusel. AS Toila V.V osutab Kohtla-Nõmme Koolile, Kohtla-Nõmme rahvamajale ja Kohtla-Nõmme lastekodule sooja tootmise teenust Toila Vallavalitsuse ja AS Toila V.V vahel sõlmitud võlaõigusliku lepingu alusel. Lepinguga ei ole AS-le Toila V.V üle antud eelnimetatud asutuste ülalpidamise kohustust. Samuti ei ole soojusenergiaga varustamine kohaliku omavalitsuse ülesanne kohaliku omavalitsuse korraldamise seaduse alusel (KOKS § 6).

Leping, mille väljanõudmist taotletakse ei ole soojusenergia tootmise ehk kütteenuse leping, vaid on tooraine ostmise leping soojusenergia tootmiseks ning sisaldab ärisaladust. Meie arvates oleks avaliku ülesande korral teabenõudjal õigus küsida Toila valla ja AS Toila V.V vahelist lepingut, kuid mitte AS Toila V.V ja kolmanda isiku vahelist lepingut.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Avalikud ülesanded

AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud teave, mis on loodud või saadud avalikke ülesandeid täites.

Avaliku ülesande definitsiooni seaduses ei ole, kuid kohtupraktikast ja õiguskirjandusest tuleneb, et avalikud ülesanded on vahetult seadusega või seaduse alusel riigile, omavalitsusele või muule avalik-õiguslikule juriidilisele isikule pandud ülesanded, või ülesanded, mis on tõlgendamise teel vastavast õigusnormist tuletatud (3-3-4-1-10).

Avaliku teabe seaduse mõttes on avaliku ülesande üks liik avalik teenus. AvTS § 5 lg 2 nimetab avalike ülesannetena *haridus-, tervishoiu- ja sotsiaalteenused*. Samas tuleb arvestada, et avalikku teenust on erinevas kontekstis sisustatud väga erinevalt, samuti kasutavad õigusaktid erinevaid mõisteid. Riigikohus on andnud avaliku teabe seaduse rakendamise seisukohalt avaliku teenuse mõiste kohta olulise selgituse, öeldes, et avaliku ülesande täitmisega on tegu siis, kui asutus on eraõiguslikule isikule õigusakti või lepinguga andnud volituse või pannud kohustuse osutada avalikes huvides sellist teenust, mille toimimise eest vastutab seaduse järgi lõppkokkuvõttes riik või mõni muu avalik-õiguslik juriidiline isik (3-3-1-19-14, p 11).

Avalik huvi mingi teenuse olemasolu vastu iseenesest ei muuda veel seda teenust avalikuks ülesandeks. Kui eraisik, sh eraõiguslik juriidiline isik osutab teenust vabatahtlikult nt turul valitseva nõudluse rahuldamiseks, ei täida ta avalikku ülesannet. Avalikuks ülesandeks muutub teenus seega siis, kui seda osutatakse avalik-õigusliku isiku seadusest tuleneva kohustuse täitmiseks (3-3-1-19-14, p 12). Antud juhul kohaliku omavalitsuse korralduse seadus ei pane omavalitsusele kohustust osutada elanikkonnale või omavalitsusasutustele kütteenust. Seega ei saa kütteenust, sh soojaenergia tootmist pidada avalikuks ülesandeks avaliku teabe seaduse mõistes.

AS Toila V.V. teabevaldajana

AS Toila V.V. puhul on tegemist eraõigusliku juriidilise isikuga. Selgitan, et eraõigusliku juriidilise isikuga on tegu ka siis, kui tema (üheks) asutajaks, osanikuks, liikmeks või aktsionäriks on riik või omavalitsus või muu avalik-õiguslik juriidiline isik. Ehk siis see, et AS Toila V.V. asutajaks on omavalitsus, ei tee veel AS Toila V.V.-d teabevaldajaks avaliku teabe seaduse mõistes.

Tulenevalt AvTS § 5 lg-st 2 laienevad eraõiguslikule juriidilisele isikule teabevaldaja kohustused, kui isik täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid – teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmist. Seega on AS Toila V.V. teabevaldajaks üksnes teabe osas, mis puudutab ülesannete täitmist, mis on talle pandud kas seaduse, haldusakti või halduslepinguga.

Antud juhul on haldusaktiga määratud AS Toila V.V. Toila valla vee-ettevõtjaks Toila ja Voka alevikus ning Pühajõe külas. Kuna kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) § 6 lg-st 1 tulenevalt on omavalitsuse kohustus korraldada vallas või linnas muuhulgas ka veevarustust ja kanalisatsiooni ning vald on selle ülesande pannud AS-le Toila V.V, siis on AS Toila V.V. selles osas ka teabevaldaja.

KOKS § 6 lg 2 kohaselt on omavalitsuse kohustus ka omavalitsuse omanduses olevate koolide, lasteasutuse, hoolekandeaasutuste, raamatukogude, rahvamajade, tervishoiuasutuste ja muude kohalike asutuste ülalpidamine, mis tähendab eelkõige ülalpidamiskulude katmist. Eeltoodu ei muuda aga teabevaldajateks neid asutusi, kellelt mingit teenust ostetakse. Isegi juhul kui lugeda kütteteenuse osutamise avalikuks ülesandeks, siis oleks võimalik küsida lepinguid, mis on sõlmitud valla või vallaasutuse poolt kütteteenuse osutamiseks. Ka sellisel juhul ei saaks lugeda avalikuks teabeks lepingut, mis on sõlmitud AS Toila V.V ja SW Energia OÜ vahel põlevkivikütteõli ostmiseks ja katelde hooldustöödeks. Seega tuleb vahet teha lepingutel, mis on sõlmitud kütteteenuse osutamiseks (mille eest tasub vald) ja lepingutel, mis on sõlmitud toorme ostmiseks (mille eest tasub äriühing) sooja tootmiseks.

Vaide esitaja on asunud seisukohale, et *AS Toila V.V. on teabevaldaja AvTS § 5 lg 3 p 2 alusel ja tal puuduvad teabenõude täitmisest keeldumise alused teabe osas, mis puudutavad kohaliku omavalitsuse eelarvest avalike ülesannete täitmist.*

AvTS § 5 lg 3 p 2 sätestab, et teabevaldajaga võrdsustatakse füüsilisest isikust ettevõtja, mittetulundusühing, sihtasutus või äriühing – teabe osas, mis puudutab riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest avalike ülesannete täitmiseks või toetusena antud vahendite kasutamist. Nagu juba eelpool selgitasin, siis soojaenergia tootmise puhul ei ole tegemist AS Toila V.V. poolt avalike ülesannete täitmisega, kuna sellist ülesannet pole äriühingule pandud ühegi seaduse, halduslepingu ega haldusaktiga.

Samuti ei ole AS Toila V.V. saanud vallalt raha toetuseks soojaenergia tootmiseks ega kütteõli ostmiseks. Antud juhul maksab vald AS-le Toila V.V arveid oma asutuste kütte eest ehk teenuse osutamise eest nii nagu tasub arveid ka kauplustele kauba ostmise eest või turvafirmale valveteenuse osutamise eest, mis ei tee eeltoodud ettevõtteid veel teabevaldajateks. Ka juhul kui kütteteenuse osutamine oleks avalik teenus, siis saab avalikuks teabeks olla see kui palju on kütteteenuse eest makstud, mitte aga see, kuidas seda raha on äriühing edasi kasutanud. Antud juhul ei ole küsitud kütteteenuse osutamise lepingut, vaid kütteõli ostu lepingut.

Küll aga on vallalt saadud raha osas teabevaldajateks asutused, kelle küttearveid vald tasub. Samuti on võimalik küsida vallalt teavet küttearvete suuruse ja tasumise kohta.

Teabenõude esitamine ja teabenõudele vastamine

Vastuses inspeksiooni järelepärimisele on AS Toila V.V. muuhulgas märkinud, et *kirja sisust ei ilmnenud, miks soovib isik saada kahe äriühingu vahel sõlmitud lepingut ning miks seda küsitakse teabenõudena*. Siinkohal pean vajalikuks selgitada, et igal isikul on õigus esitada teabevaldajale, sh ka eraõiguslikele juriidilistele isikutele, kes täidavad mingis osas avalikke ülesandeid, teabenõudeid ja küsida teavet/dokumente. Teabenõude esitamisel ei pea teabenõudja selgitama, mis eesmärgi või põhjusel ta teavet küsib. Samuti ei pea teabenõudja alati teadma, kas tema poolt soovitud dokumendid puuduvad avalike ülesannete täitmist või ei. Küll aga peavad seda teadma teabevaldajad.

Kuna antud juhul ei puuduta vaide esitaja soovitud leping kütteenuse osutamist Kohtla-Nõmme Koolile, Kohtla-Nõmme rahvamajale ja Kohtla-Nõmme lastekodule ega ka AS Toila V.V. poolt avalikke ülesannete täitmist, vaid tegemist on kütteõli ostmise lepinguga, milleks ei ole saadud vallalt toetust, siis oli teabenõude täitmisest keeldumine õiguspärane. AS-le Toila V.V. võib ainult ette heita seda, et teabenõude täitmisest keeldumisel ei selgitatud teabenõudjale, et soovitud lepingu puhul ei ole tegemist kütteenuse osutamise lepinguga ning soovitud leping ei puuduta avalikke ülesannete täitmist ega eelarveliste vahendite kasutamist, mistõttu keeldutakse teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 2 p 2 alusel.

Kuna AS Toila V.V. on teabenõude täitmisest keeldunud õiguspäraselt ning täiendavad selgitused saab vaide esitaja käesolevast vaideotsusest, siis jätan vaide ettekirjutuse tegemiseks, väljastada teabenõudes soovitud leping, rahuldamata.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
peainspektor
peadirektori volitusel